# GOVERNMENT ORIENTAL MANUSCRIPT LIBRARY
# INDEXING FOR TELUGU MANUSCRIPT

| Sl. | Particulars | Details |
|---|---|---|
| 1 | Language | TELUGU |
| 2 | Material | Paper Mss. |
| 3 | Bundle Number | TEL B 0593 |
| 4 | Work Number | D 2558 |
| 5 | Page No ( From... To) | 1 to 9 |
| 6 | Name of the Work | BHARATA SASTRA SANGREHAM |
| 7 | Subject | BHARATA SASTRA |

No. 43

Sl. 1

K-1-21

B. 579/(2)

7 3/4 x 6

Pages 17

Lines 19

శ్రీరామనీదుకృతిర్మైసారంబగు భరతసారసంగ్రహమునని ।
ప్పూరమృదాంగాధ్యాయము । వారాధినెం నర్తసుకవులారా
యనగనూ ॥ కం ॥ రక్షకుడగు శ్రీకౌస్తుభ । వక్షుని కృపనృత్తగీ
తవాద్యాదులలో । దీక్షితమద్దెలయనుతుకు । లక్షణమౌనరిం
తుమెందుల లక్ష్యములవరుసనూ ॥ గీ ॥ ధరమకారము । శివ్రుడు
శ్రీహరిదకారము । మబ్జభవ్రుడులకారమై యభినుతముంగ ।
నక్షయములగునిత్తి మూడక్షరములు । కివిస్వరూపంబుల్ ।
లబ్జబాంధవకులేంద్రా ॥ కం ॥ తొలుతధిమకారమునకె । గలు
గుటచేగురువృమరిదకారలకారం । బులురెండ్లునులఘువక్షర । ము
లంననదగుగరిమవిూరమురద్రైత్యహరీ ॥ కం ॥ గురుశబ్దంబుమ
కారము । కరమరంయదకారమునలకారము రెండున్ । తిరము ।
గలఘుశబ్దములన । బరగుధరాతలములో నపన్నగ ॥ ..యునా ॥
మ ॥ బలుమోనన్ నలువైనయెనుగపంయున్ బలిచెక్కువెలాటెక్కైమంన్ ।
వలెభాసిల్లుమకారరూపము శివా । వామాక్షికంఠంబునన్ ।
చెలగున్ సర్పగతిన్ దకారవెయుసగున్ శీతాంశురేఖాసమూ । కల
నన్ మించ్చులకారమెంచ్చుగరమూ కాంత్రామనెూ నాంయరా ॥
కం ॥ తెల్లనివన్నెమకారము । చెల్లుగబంగారువన్నెచెలగుదకారం । బ
ల్లనలకారవిలబుధు । తెల్లపొగడకపిలవర్ణమిలకులతిలకా ॥ గీ ॥
డంబుగలయంబు రమము మకారంబునకును । గౌరవంబగుధాత్రి
దకారమునకు । సారమైనజలంబులకారమునకు । సరవినధిదేవ
తలటంచ్రుసరసిజాక్షా ॥ గీ ॥ క్రమమువిూరంగగనవీథిమ

మకార।మవనిబీజంబగుదకారమవృత్తభేఖ।ములలకారంబునా
జెల్లనఖిలభరత।మతములందెల్లనారంభమవెశానిగెయా॥ కం॥
అలఘుతరమగుగురుభ్వనకు।అలపరమేశ్వరుడులలితమగు
ఆలఘుధ్వనకు౯।అలరంభమానియునభిమత।ఫలదైవములం
ద్రుజ।గతిపద్మాధిపతీ॥సీ॥పరగుమకారంబ్బుగురుస్సవలయురెం
డ్డులఘువ్యైకరాడుటభగణమగును।చెంద్రుడుద్రైవముచ్చెంద్ర
నితారయువిశదమెశాతత్తాంత్రివీప్సులంబు।సోమాన్వయంబు
నుసురగణంబహిరెరానిపతియుచంద్రుడువృష్టభంబురా
త్రికావృతకరస్థగితకీర్తిగుణంబుతతనిస్తులశుభంబుత
బు।అష్టగణములలోమయ్యుమెశాపదంబు।గలిగిచందెరానిబ
వైవెలయుననుచు।భరతశాస్త్రజ్ఞులందురుబహుమతముల
కములదళనేత్రసితాస్యకమలమిత్రా॥సీ॥మనుకెన్నమద్దెలమా
దురూపములంద్దువెలయుమకారంబుమిత్రనంబు।మెులకదరా
రమాపలములకారమ్మైబరగుకులసీమరాదురూపములతోధ।
మంబుళ్వైనచర్మమురబ్బుమ్మనుగాదరెంఢ్రురూపంబులీరెంత్రి
తోధ।పంచ్చేంద్రియంబులపగిదివిరాజిల్లునైదురూపంబులీన్వైదు
నెలవి।వాద్యైదుప్రాణంబులైదనర్చు।ననుచుసన్మైనిమతముల
నఖిలశాస్త్ర।సరణిశిఖరతజ్ఞులందుర్పనిశ్చయముగా॥రక్తితకవేం
ద్రుశ్రీరఘురామచంద్రా॥సీ॥చంద్దనంబునునల్లచంద్రుయర్రని
చంద్రుపనసయువేమునీపంచ్చవృక్షములలోననెుకమ్రాను
నలుబడిరెనివిందామలాగ్రమంగుళములప్రమాణం।



మర్ధాంగుళమమందమ్మైవామముఖమునపదినాల్గుకుడిత
ట్టుపదియుమరాడు।అంగుళములునిడివైమధ్యతలమునబె
టుప్రెల్లిపొడమ్మైపొసగజెశి।సోగపశుచర్మమునమరాశిశుధ్దదె
శ్వ।ములకుపదియారుపంత్రెండ్డుమెందటిబెజ్జ।ములనువాళ్లె
నరిచిబానములునమర్చు।నమరుమద్దెలకిదిలక్షణమురమేశా॥
సీ॥దనరుమృదంగవాద్యమునతద్ధితోనయునువర్ణములుబల్క
బునమెుదటునను।వామయుంచ్చుహస్తములెపడినర్ధచంద్రములె
యుందుకుపతినంద్దికేశ్వరుండ్డు।కపిలవర్ణములచక్రములచెం
దంబునదెుంగికన్నులిరుదట్లనుంద్దువలయు।భూతియన్నమ
గార్చ్యుబెానమెుదమతట్టుమదురుచిట్టిమగొధుమలు
నగార్చ్యు।కరిణెచతురంగ్గుళములాక్రసరణిబెురోరు।
కుడిదెసనెునర్చ్యదగునిత్తికెులదువెల్ల।వాదకువెరింగ్గిమాయుం
ష్టవలయుననుచు।సూరిజనులందుర్శ్రీరామసుగుణధా
మా॥సీ॥శివుడుపూర్వమునతాండ్డవమాడునెడకాలియం
ద్దెపెల్లెగసివిన్నంద్దిపడెడు।వేళభుజంబుప్రైప్రాలిపెన్డెుడజొకిప
దమంత్తినెలప్పైబడినవెసను।అప్పుడుతద్ధితెుత్తాన్నయునుశబ్దము
లుబుట్టెవరుసచెూటులనువహింపకెుకటి।వాటికిజాతులు
వర్ణాదులునుగల్గిశివునివల్లజనించ్చియువిధరిత్రి।లవిమృదంగా
దివాద్యంబులకుప్రధానవర్ణములునైరసించ్చు।సంపూర్ణశీల।

ననిగణింతురు బుధులు మతాంతరముల। కలితకాంచ్యునచెల
రాఘవనృపాలా॥సీ॥ వామదక్షిణహస్తవాద్యాధిదేవత
శక్తియు శివుడు నిశ్చయము గాగ। మొదటివాయించునప్పుడు
రెండుచేతులు సమముగా దిం ధిం తధిం మియనుచును। ధాం ధాం
మటన్న శబ్దములు పైవాయగ బాయుతగు నట్టి సమహస్తతలము
లెనయు। నప్పుడు దుబుట్టుతియ్యని స్వరాన్వితనాద। మది నకార
ము ప్రాణములదకార। మగ్నియు నదగు నిట్టి ప్రాణాగ్నులనెడి। యు
గము స్వరయుక్తముగను సంయోగమగుటు। నాదమగు సంధ్య
బుధులు సంవెన్నాదగరిమె। వైంధిలీసంగదశకంఠమదవిభంగా॥సీ॥
నాదంబు త్రివిధంబు నైదగు సంధ్య సంధ్యను ఘోషములను నాదం
బెలవలసు॥ సరుమంద్రరమధ్యతారకస్వరముల బహుమధురంబు
లైబలికినయది। నందనాదమును సునాదంబు ఘోషనాదమునంగ।
రహించుచ్చుక్రమముతోడ। తాళగానములతో తగనైదును మృ
దంగమునకు। పంచప్రాణములగు నివియె। తాళమును గానమత్తి
గీతమును వాద్య। మును సరించ్చును నివిము యాడున మరి యెలుక్క।
యదివ్యదంగంబునంగ జెల్లు విదితముగను। మదనగోపాలమధుదై
త్యమదవిఘాలా॥సీ॥ తత గీత వాద్య నృత్యములు హరిబ్రంహ్మ
పరమేశ్వర స్వరూపములు వరుస। వహిన నృత్తముము జింహ్మ
వాద్యంబు హస్తవాద్యము మధ్యమము కనిష్టము ను నదియు।
పాదవాద్యంబు దృప్రకృతియె తనుపగుతను మధ్యమున ప్రా

ణామెనయు ప్రాణ। మధ్యంబున నమధ్యనిమధ్యనిమధ్యంబు నను
నాదమెందు ప్రయాణనాదమద్య। ముననుశివుడుండునీపంచ్చ
మూర్తులకును। బ్రంహ్మ మధిదైవ విఖ్యాంగి భరతమతము।
లరయంధన్యలుమాన్యశౌనఖిలసఖల। అభవసన్నుతనా
మసీతాభిరామా॥కం॥ శృతితల్లి తండ్రి గీతము। హితు
డు మృదంగము సదావిహితతాళంబాధృతి తోడబుట్టువ
గుసం। గతిసటునకు ప్రాణపంచకంబిదికృష్ణా॥

తాళ లక్షణం

యికనుతాళలక్షణం॥సీ॥ సమాలికా॥ తాళలక్షణము చిత్ర
రపుతామెరపువ్వు వీరునవత్సవరామ యగుచు। వెలశిల్ల
పదమూడు వ్రేళ్ళమట్టును రెండు వ్రేళ్ళ గల్లమును నెంక వ్రేళ్ళి మ
ట్టు। నివ్వ మైరబుముబున్నినకంచ్చుపదనాల్గు పలములాలో
హంబు పదిపలములు। నమరు తాళపు బొడుఅంగుష్టతర్జ
నులను వ్రేళ్ళకు రచగా కెనలబట్టి। అటు మెప్రాయబాయు
నందల్ల నాదము శక్తి ఘూరినాదంబు శంభుడన జెల్లు। శివతా
ళముగుకుడిచేతిది వామహస్తమునున్నది శక్తితాళము
దృ। అలశక్తి శివతాళములకు తుంబురునారదప్రవరులన
ధిదైవతములు। యిలమతాంతరములందలి శక్తిశివతాళము
లకు బ్రంహ్మయు విష్ణుమూర్తులందృ। శక్తి తాళమునకు శక్తి
యు శివతాళమునకీశ్వరుడు గల్గుమునకు లక్ష్మి। ద్వారస్థల
మునకు వాయువారెండు సాత్రములకు వాసుకి తక్షకులు

ను। అధిదైవతము లిందు నద్భుతగతి బుట్టు నక్షయమా ప్రిరుఘుటా
ఘుటాక్షరములు। ౦౦ విభూను హస్తంబు వెదము చెయు కటునా
ముఖము కుడి చెయు కపిత్థము నెసంగు। యుత్తితాళము మొదల్
పుట్టుట తాండవలాస్యంబు డెకశిలంబులగుటు। తత్ప్రథమాక్షర
ద్వయము సంయోగమై తాళంబనగఁ జెందు ధరణియుందు। అటుగాన
తాళమా నటనప్రియుండును నెబరగు తాండవేశ్వరుని వలన। జ
నియించు నీతాళము నుగీత వాద్య నృత్యములో కింత తెలంగ
కనుసరించు అనుసరించు రసస్థితి వినికి దనరు। వినికి దనర సభా
జనంబె నయము మదము। మదముగ ననె న్నికగు నంద్యము ని
మతములు। కవుల సంభవగేయ శంకర సహాయా॥ సీ॥ మహి
నీశ్వరుండు ముపన్న మశ్శివాయ యటుతన్న పంచాక్షరీ మంత్ర పంక్తి
మొదట। శ్రీంఖం మనెదు రెండు సిద్ధ బీజాక్షరములు నుంచియమా
వర్ణములు బుపింపు। మని నంద్రికేశ్వరు డనుమతి రెయు సగర్ష
మహిమచే శ్రీంఖం నమశ్శివాయ। యను వర్ణములు ధ్రువంబు
ను మట్ట్యమును రూప। కము బంప్ర త్రిపుట తాళము ను మరి
యము। సమత నటతాళ మేకతాళము ను బుత్తి। లవినిసూళాది
సప్తతాళముల నంగ। జెంద్రి జాతుల తగు వీథి యుండనంత। తా
ళములు బుట్టె నంద్యసీతాకళత్రా॥ సంగీత షడంగముల లక్షణం॥
సీ॥ అబుడు తాసృజియించు ప్రబల సర్గిలిపాలన ముచేయు నెద
వారి శ్రమము డంచు। సంగీతము ను సృజించుంగయమా సంగీతము




సకల మతంగాది మునుల వలన। ఆరంగములు గల్గెన విరెయు చెల్వి
యటున్న అల సభాపతియయు సభ్యులను సభయయు। తగుగాయకుం
డు వాదకుండు పాత్రయయు నివి సంగీతము నకు షడంగములకు।
వీటి లక్షణములు చాల విశదగతుల। నేర్పరించు సుధీ జనంబె నన్న
కెంనగ। అవధరింపు ముదయ తెూన రవికులీన। జానకీనాథ జిత
దైత్య శత్రుయమాధా॥ సభాపతి లక్షణం॥ సీ॥ శ్రీమంతులైతాన
శేషశాస్త్రార్థ బుజ్జైకళాభిజ్ఞులైయ్యును ఘుందరయ్యు। సత్యదయా
వాగ్విచక్షణా సద్గుణా వ్రజముగల్గి ప్రసన్నవదనుఁడయ్యు। ధర్మజ్ఞ
మాదరస్థగితకీర్తుల యుందుముదిగల్గి ధన్యులై మాన్యుడయ్యు।
దాతలై భువన విఖ్యాతి విహారగ నృత్య గీత వాద్యాదుల రీతు
లెరిగి। శుద్ధదేశియ్య మార్గ ప్రసిద్ధుల రశి। శౌర్యమును జ్ఞానము
చితంబు సరసమతియు। గరిమె వేడ్క విలాసము లెగటిగినతడు।
రహీ సభానాయకుడటుం ద్యురఘుకులేంద్రా॥౦౦ కనుసభా
జన లక్షణం॥ సీ॥ రసికులై కల్మషరహితులై మధ్యస్థులై సావధాను
లైయధికులయ్యు। భట నట గాయక ప్రముఖుల మరప్రమోసము
లోకీర్తి వివరించు చెతురులయ్యు। సవినయమంతులై వివిధ భావాభా
వన తెరింగి। సుగుణాసమున్ద్యులయ్యు। కార్యస్థులై మేరుధైర్యులైమ
దమచ్చరములు మానివివాదిదమునులయ్యు। నిరతము మకారరం
తులై నృపతి చిత్త। మరసి రెకాచిత్యముల వేళలనుసరించి। మంచిన
దకలచే విల్చియంచుదగిన। వారు సభ్యులటుంద్యు రావణావిరోధీ॥

యికను సభామంటపలక్షణం॥ సీ॥ మహిత చిత్రితసూన మాల్యశాం
చ్ఛన మనోరమమగు నాస్థానమంటపమున।ఉత్తరముఖమై
న నెంగి తూర్పుముఖమైన రెండు నరసింహాసనంబుంచవలయు।అం
దు సభావిభుండఖిలభూషణముఖ్యముండునుండగుచుం గూర్చుం
డవలయు।అతనికెడమపార్శ్వమందు పట్టపుదేవి కుడితట్టు మం
త్రులు కుడియెడమల కవులు గాయకులాదిగాగల బుధులు
ను।వెనకదెస నన్యనృపతులు ఘనులు హితులు।ముందొదిగియున్ని
విభవముతో నిండి తనరు।నదిసభాలక్షణంబండ్రు మదనజనకా॥
యికను గాయకలక్షణం॥ సీ॥ సరసనానాలాపసవిధస్వరము
లవజాంవజంముల రీతిభావములును।మరితాళలయలు
మంద్రమధ్యతారకములగాంచు హృత్కంఠమూర్ధ్నలనెడి।త్రి
స్థానముతెరంగెదేశ్యంబులన్నింటి సోదివిననురక్తి బాడనేర్చి।
గీతశాస్త్రప్రౌఢిచాతుర్యవంతుఁడై శ్రమకోర్చి సముచితస్థాయి
నేర్చి।వర్ణకల్పకుఁడై సుధీవరునిచెంత।శిక్షనేరిచి తా శిక్ష జెప్ప
నేర్చి।మధురమగు కంఠమును గల్గి మాన్యుడైన।యతఁడు గాయ
కుఁడండ్రు సీతాభిరామా॥ యికను మద్దెలగానిలక్షణం॥—
లక్షణయుక్తమైయక్షిణముగు మృదంగము బూని యుత్తరదిక్కు
ముల మాని।పాటయైనగోలునాటయైనెటుబోవుదారినను
సరించి దరమందించి।చాతుర్యుడై దేశ్యరీతులు మరితాళజాతులు
మర్మముతెజతులు దెలిసి।మెరవడిగల్గియామరకకాలజ్ఞానిపు



ణుండై ముఖవిద్యలుపమనెనశి।రంగుగరక్తులు బల్కుతెరంగులెరిగి।అ
లియకలులేనియమభాసకలనలూని।యింపుసొంపు రహించు
వాయించునతఁడు।వాదకుండండ్రు శ్రీదేవవాసుదేవా॥ శ్లో॥
యికను పాత్రలక్షణం॥ సీ॥ అళివేణి విద్యుల్లతాంగి బింబాధ
రి జలజాక్షి కలకంఠి చంద్రవదన।ముకురకపోల చంపకనా
సమంజరీకుచ మత్తగజయాన కుందరదన।హరిమధ్య నత
నాభియంబుజపాణి శాతోదరి సరసరంభోరుయుగళి।
బిసలసద్భుజకాండ పృథ్వీనితంబ పల్లవచరణ యుతయై విలాస
గతుల।నెన్నికయు పిన్నవయసును నన్నిగుణము।వెనశినగు
వెహామంతగు ప్రౌఢతనము చెలగ।నటనగానాభినయముల
పటిమలమరు।నదియె సత్పాత్రయండ్రు సీతాభిరామా॥
యికను నట్టువనిలక్షణం॥ వివిధమతాంతరవిధులందువిది
తమైన భరతమర్మములెల్ల ప్రౌఢిననరసి।తాళదశప్రాణతతి
కి హస్తదశప్రాణములకులక్షణములెరిగి।పేరిణిబు
క్కిణీచారిప్రముఖశుద్ధదేశియ్యరీతులతెరగెరింగి।దనరు
చతుర్విధాభినయంబులును శిరోనేత్రభేదాదులన్నియు
ను దెలిసి।శిక్షజెప్పగనేర్చి విచిత్రగతుల।పాత్రనటియింపజా
యునేర్పరియైనగుచు।అనఘమతియై జితేంద్రియుండునై
నయతడు।నట్టువుడండ్రు బుధనుతనామరామా॥—

పాత్రప్రవేశలక్షణం॥ సీ॥ రంగమంటపమున రహి సభాపతికె
దురుగా ప్రవేశించు రీతగు నుపాత్రు। పాత్రకు దక్షిణభా
గంబున మృదంగవాదకుడెంగి నుండవలయు నతని వెనకది
క్కున శంఖమును కాహళల వాద్యమొనరించు వాదకులుం
డవలయు। పాత్రకు మరి వామభాగంబున సంధ్యగా యకు
డుండగా వలె నతని వెనక। యొనరు సుతిగాడు వాశికుడుం
డవలయు। పాత్ర వెనుక చక్కని తుడుండ్రి భరత సరణి। నింపు
దళుకొత్త సభల నటింపజాలయు। వలెనటుండు భుగతి లో
నళినసంయు నా॥ చం॥ తలియుగ నిట్లు సులక్షణంబు లెసగ కదద్ధి
యుపాత్రంబు విద్యలు పాటించు చిగాడు లొందు దురుదో
షావళ్ళు తలేశా స్త్రరీతుల మొవారశి విస్మితే యము గుణావం
తు లవి వ్యభూమిపతులై కలివిన్ ఖ్యాతి శుభంబు లొందు
దురు శ్రీంకాంతా మనోనాయక॥ శ్రీ యుక్తి తగ సుధీ
సమ। వాయము దగ చిల్లకురి దివాకరుడు చితోా। పాయము
మొసంగ మృదంగాద్యాయము తెనుగున రచించె యమనిర
హించునరా॥ శ్లో॥ శ్రీరామజయం శ్లో॥



శ్రీగణనాథసన్నుత విశేషల సద్గుణయ రాధసర్వవిదాగసా
రక్షి రాగవరహార రహ వవాచల ధీరసత్స్వరూపా। సాగర పార్శ్వ
తి తనయసాధు భు నప్రియ విష్ణురాయసా భోగమనోరా
రథంబెనయు పూజలు జేయుదు నిన్ను మన్నగనరా॥ వ॥
మొనరకలదంత్తపంక్తి నగు మోము జిగాజిగి జోగలీను బలె।
తనువ్వ నుదీర్ఘబాహువులు దారమణీమయహారము
లతగు। దనరెదు క్షేత్రపాల వినుతాశ్రితజాల నినుదల
లంచు బెర్కి నిరెండ నాట్యకృత్యము నకు వసనానతి
యుమ్మ నిమ్మయు నీ॥ శా॥ వాణీ కాంచన గర్భరాణి సుత
గీర్వాణీ ఘన శ్రేణీ। సద్వీణా పుస్తక పాణి బంభరల సద్వే
ణీ పూరాణి శక। వాణీ నాదు విచిత్ర నర్తన కళా వైచిత్రి
ధాత్రిజన శ్రేణుల్ తగాంచి గణింపజాలయ వేనినున్ సేవించి
ప్రార్థించెద నరా॥ చం॥ సత్వము చితనాట్యకర్త యగుసాం
బ్బ నిను భజియింతు సర్వలోకములకు కర్తవైన మము ర
క్షింత్తను నిన్ను నుతింతు దివ్యులు। క్రమమున బ్రోచు నిదల
తు కాంచు గర్భసురేంద్రసైనిక త్వము గను బాహువేయు నిను
వ్యక్తి నజేయుండు నిష్టసిద్ధికి నీ॥ మ॥ బలభిందంత్రి జలేశ యక్ష
ముఖ దిక్పాలార్క చంద్రాది దివ్యుల విమ్ముదలతున్ మదియ్య

జనచేతోల్లాసలాస్యక్రియఁ జెలయించుచుఁ గదరయ్యళియయ్య
మంగనిర్దిష్టంబుగాధంబుగా। నలువంటెన్నా భరతాగమ
శ్రమనిదానభూష్ణు ర్తిగా క్రీత్రిగ సరా॥ మ॥ సుతికిఁ సంయుక్త
తలలవేళఁ బతులస్తోకంబులై రీతులా। తతమై విలంచ్చు చతు
ర్విధంబులగు వాద్యంబులే మనోహారివ్యభమై। ప్రతిభా శ్రీమ
ఖదంబునై దనరు శబ్దానాంధ్రికాత్యాయుని। సుతతాళంబు
రహించు మోదమంచితఖ్ఖలీగాంచ్చుగావించు దనరా॥
సీ॥ అనిశంబు పంచభూతాత్మకమై చాల వెలయుచరాచరంబుల
వహించ్చు। తులలైనిసకలవస్తువులకాధారమై జలధులు మొ
లనరాలలవదిరించ్చు। పసగు చతుర్దశభువనములకు సం
మూలాధారరూపమై యుదిపశించ్చు। ఓంకారశబ్దసంయమ
క్తమై బ్రహ్మాదిదేవతలేవించ్చు పొందికరహించ్చు। పొలుపుగాం
చ్చునతల్లి పై భూవిదేవి। నీకృపెమ్ము క్రాదప్పునమ్మైన నృత్యకల
న। దళమంకెలనునాదు పాదగతమంత్రవిలచ్చు। దంటనుబ్రో
వగదమ్మ మాధవునికెమ్మా॥ చం॥ సలలితవేదశాఖలను శా
స్త్రములన్ సుమమంలికవిత్వమున్। బిలుకలగుంపుగీతకవిశేష
ములన్ మదభృంగసంఘములె। అలఘుపురాణమున్ పికచ
యంబు ప్రసంగములన్ ఫలంబులున్ గలసభయుఁ సురద్రుమ
ముగాంచ్చి గణించ్చి నమస్కరించ్చెదనరా॥ సీ॥ శృంగారశిలు



ష్ట శ్రీమంతుశ్రీకూర్తిగలిగిపాత్రాపాత్రములను దెలిసి। సం
గీతసాహిత్యసకలవిద్యాకల్పనలచెడనర్థితాతెలియనేర్చి।
తార్యశ్రీకంబునుతగుశుద్ధదేశీయనాట్యాభినయములు
నయమలవెరిగి। దాతయై బగధీశదూతరైంధారుణశోనేతయై
సద్గుణోపేతుడగుచు। సత్యధర్మదయాశౌచశాంతిధైర్య।
శౌర్యసాగరమంధావిచక్షణామలులు। పాటిదప్పకనన్నుటెమె
టియుగుచు। దనరునత్తిసభానాయకునిగణింతురా॥ సీ॥
నగు మోమును నిగనిగలీనగుమొనుజిగిబూననగు మోవిసెంగ
సైనవగలుగల్గి। తళుకుచెక్కులు కౌర్కైలొలుకుచూపులతో
నిబిలుకుపలుకులు నీటుగులుకగల్గి। సమములు తేరసాలయ
గములు భూనుతసద్గుణములులు నులక్షణంగములు గల్గి।
నానావిభేదప్రధానతాళజ్ఞానగానాదివిద్యలు బూనగ
ల్గి। కులమంశీలంబు గురుభక్తితెలివిగల్గి। ప్రౌఢ్యమర్యాద
చాతురీనేర్పుగల్గి। పొసగు వంయసున నవరసరసికయైన।
పాత్రసత్పాత్రమందురు భరతవిదులు॥ సీ॥ విష్ణు
ల్దాలగ భూవిభునకు రాజ్యాభివృద్ధిగాదివ్యులు వేడ్క
లగ। పాతరకత్తె సంప్రీతిగాంచగ పంచభూతములలర
[illegible]భూతిదనర। సురచిరంబుగను భూశుద్ధిగా నాచార్య
శిక్షణయుపరిపూర్ణసిద్ధిగాగ। చూపరులు గణింపసెంపు

సంపాదింప్షు సకలశాస్త్రజ్ఞులు సన్నుతింప్పు। భూనంతలతో
నశుభకరమైనప్రథమ। మంగళంబును మరిపూర్వరంగము
లవి। ఆచరింప్పదనానేర్పైనటులసుజన। బృందములకు
నుల్లాసనానందముగనరా॥ ఈ॥ మంజుళవాద్యశ్రీకసు
మమంజరులక్షణచిత్రకంబమము। రంజనమైదనర్పగవి
రాజితనర్తనశాస్త్రరీతిసమ్యంజకమెప్పుగా భగవదర్పి
తమైశుభదంబుగాగపుష్పాంజలిచేయుదుర్కసవినంయం
బుమదంబుఘనంబుదంబుగనరా॥ కం॥ మునిజనస
న్నుతుండగురా। ముని కల్పితముగసుధీప్రముఖులార
సిమెలనపూర్వరంగమిలబర్వనెనర్పైనుచిల్లకురిదివా
కరుడెలమిని॥ శ్రీ॥ యిదిపూర్వరంగముంపవిధానంసంపూర్ణం॥
దండలక్షణం॥ సీసపరాదికా॥ భవ్రుడుపూర్వంబునభద్రకాళి
నిమించ్చిశాండవంబున్నగల్పదలచినప్పుడు। తనచాతనెనరు
జిత్రంబుడోలాహస్తమునబట్టిసమపాదమెనయమెత్తి।
ధింయనిసుస్వరస్థితిచిత్రతరనృత్యమునరించ్చికాళియున
నుసరించ్చి। తత్ర ధింధింయనినృత్తమైఖరిమించ్చిగాహరుదవి
హితవ్యాబమహాని। ఉద్వృష్టితంబుగానెంకపదాఖ్యంబెత్తి త్రై
యున్యనిదండంబుపైయుల్పనిచిన। అప్పుడుకాళిసలజ్జయైనృత్య
మడిగినబ్రహ్మాదిదివ్యులాభవ్రునియుమము। పాగడంగశం



భుడుపొంగ్గియాదండంబు అభునిచేతికెలసంగ్గినయప్పుడుంభుడ్డి।
యుంద్యునికిచ్చెనయుంద్యుండ్ధు దేవతావెతానికెలసంగినవారానివరుడు।
గంధర్వపతికిచ్చెగంధర్వపతియును అమరులనాగవాసులకెు
సంగె। వారతాదండెంబువసుధనాట్యారంభవేళతద్విధమెల్లవిది
తముగను। నెదురుదండెము మాడుప్రేక్షలావృనుయెదుబాన
లప్పుడువృన్నైచక్రజేశి। చుట్టుగ్రమ్మగచిత్రపట్టువస్త్రముగట్టి
గజానాయకునిసమ్ముఖమునబెట్టి। నవపాత్రచేవిష్ణునాథ
తాళవృదంగవితతితోపూజగావింప్పజేశి। తగినపాత్రల
చాతదండంబునిరుగడలపట్టించియానవపాత్రనెలమి। విప్ర
లమైబరచుధాన్యపురాశిపైనిలిపియాచార్యుడుబితకర్త్య
ములుసలిపి। అప్పుడుధిత్రిత్రెయ్యతుంచునన్నితిమెయిదలశీక్రైనయు
డవనజంపజేశి। పూర్వరంగమురీతిపుష్పాంజలివిభాతిపా
డించ్చితత్త్రమపద్ధతిగను। శిక్ష్యజెప్పంగవలయునిక్కితితల
మున। అనుచునియమించ్చిరనినారదాదిభరత। మతములంద్దె
ల్లతగుజగద్ధితముగా। భానుకులపాలజానకీప్రాణలోలా॥
శ్రీ రామజయం॥ ఇతి దండలక్షణం సంపూర్ణం॥ శ్రీ

ఋగ్వేదసంభవృతరూపముతో తెల్పుగుబ్రాహ్మణాంతో భూపాళ
భైరవులును। అథునాత్మసంభవృతోయసురరూపంబైరవ
శ్రీరాగపంబురుతో క్షిత్రిపవరులు। సామవేదంబువసంత్రమాళవ
లును వైశ్యజాతులు పీతవర్ణులైరి। భువినధర్మణామునబుత్తి
నునాటుబంగాళముతో శూద్రులు గతివెనలు। పైకనికెకని
కిసతులు ముప్పురుదలంపు। తెరిగి స్త్రీపురుషార్థముతో చేర్పరిం
చి। పాడనేర్చినవారికి భాగ్యవంతులగుదురిదిరాగలక్షణం
బున్నాథా॥ కం॥ వేలువసంతముభైరవి। పాలంగాపంబురం
బుభూపాళముబంగాళముసాటుకరాగముమాళవిశ్రీ
రాగమాదిమహిలో పురుషులరా॥ సీ॥ బాళి యుపుబిళహరి
పరికింపుమలహరిభార్యలైవెలయుభూపాళమునకు।
పాడియు శంకరాభరణంబులాహరి ఘంటనిల్లాండ్లబంగా
ళమునకును। సావేరిసామంతసరసగుండక్రియమాళవిని
త్రముతో మాళవికిని। ఘంటారంజి కురంజి వింఛిన గాంధారి
పాడియుకనిల్లాండ్లు భైరవికిని। పైకనికెకనికిసతులుముప్పు
రుదలంపు। తెరిగి శ్రీపురుషార్థముతో చేర్పరించి। పాడ
నేర్చినవారికి భాగ్యవంతులగుదురిదిరాగలక్షణం
బున్నాథా॥ సీ॥ దేశాక్షి మోహన దీప్రరామక్రియతో
పంచ్చరం బున్నసైరి ప్రాణసఖులు। కాంభోజి ధన్యాసికడు



చెలంగుమధ్యమావతినిశ్రీరాగమునకు। ఘం
ట్టారవంబున కల్యాణి సౌరాష్ట్ర నాటకు నింతులనయు
మువిహార। ఘుర్జరి పంతువరాళికెంపు తెంపు మారువస
తులు నిద్దరలారనవసంతమునకు। పైకనికెకనికిసతులు
ముప్పురుదలంపు। తెరిగి శ్రీపురుషార్థముతో చేర్పరించి
పాడనేర్చినవారికి భాగ్యవంతులగుదురిదిరాగలక్షణం
బున్నాథా॥ ఉ॥ శ్రీయుతచిల్లకూరికవిసింహదివాకర
తారకాదినారాయణదాసులక్ష్మణవరాగ్రజసిద్ధిమణి
భద్రవాచకాధ్యయుతకీర్తిప్రాశేఖరతార్థముసద్బుధుం
డెంచుధాత్రిలో। శ్రేయముమీరగా వెలయు శ్రీరఘురా
మునిరక్షణంబున్న నరా॥ శ్రీః శ్రీః శ్రీః శ్రీః
యింది భరతశాస్త్రసారసంగ్రహం సంపూర్ణం॥